

Sodnik:

Bring ihn bei der Nase her. — Za nos ga pripelj'!

Sodnik:

* * *

Vsa čast poštenim Nemcem. Oni ne vsiljujejo nikomur njihovega lepega govora. Nemcomam, t. j. nemčurjem pa se godi prav, ako jim naši ljudje tako kvarijo nemščino, kakor je razvidno iz predstoječe smešnice.

—č—.

Pripovedka o brinjevi jagodi.

Človek naših krajev prišel je bil daleč daleč tam za morjem v ptuje in neznane strani. Necega dne mu pripoveduje ondotni domačin o silno dragocenem zdravilu, ki zamore ozdraviti vsako bolezen, zato ga pa tudi za težke novce ni moč lahko dobiti. „Kakošno bi neki to zdravilo biti vtegnilo“, vpraša radovedno naš človek. Ptujec odgovori: „Eno samo zrno imam, skrbno zamotano in zavito, da bi ga ne izgubil.“ Komaj ga je naš človek pregovoril v to, da mu ga pokaže. Po dolgotrajnem odvijanju pride poslednjič na dan — brinjeva jagoda. Naš človek se nasmehne, ter pravi: „Kaj, to je tisto imenitno in dragoceno zdravilo? — pri nas raste prosto po pustih pašnikih in prostorih; mnogo je ljudi, ki se ga memo njega gredoči celo še ogledajo ne!“ „Tako?“ zavrne začudjeni ptujec; — „ali vmrje kedaj kaki človek pri vas, ker imaste tolike obilice tako imenitnega in dragocenega zdravila vedno lahko pri rokah in brezplačno na razpolaganje?“ L.

Naši dopisi.

Iz Ajdovščine na Goriškem poroča se, da je razsajala tam dne 28. decembra p. l. strahovita burja, ki je kar strehe odkrivala ter kozčevino in kamenje z njih s tako silo metalo, da ni nobeden upal na ulico. Metala je ljudi po tleh kakor muhe in eno ženo skoraj ublila.

Tudi takega mraza ne pomnijo ljudje uže mnogo let. Ipava zmrznila je čez in čez kar se ni zgodilo uže od leta 1866.

Ljudska govorica pravi, da sledi hudi zimi dobra letina — Bog daj, da bi se vresničila — saj bi vendar le prav bilo, ko bi po 15 slabih letinah enkrat tudi ena dobra prišla.

Iz Ljubljane. — Iz deželnega odbora. V za-devi gimnazije v Kranji je deželni zbor kranjski v seji dne 22. novembra 1890. l. sledeči sklep storil: „Vzemi visoki zbor na znanje z obžalovanjem, da visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje upravičene, tolikokrat vsestransko utemeljene in ponovljene prošnje za obstanek Kranjskega gimnazija ne uvažuje tako, kakor je to blagohotno storilo pri restituiranju gimnazija v Bolcanu, Freudenthalu in Prahacu. Visoka c. kr. de-

želna vlada se naprosi, da stori pri c. kr. naučnem ministerstvu znova vse potrebne korake zaradi zopetnega otvorjenja gimnazije Kranjske in razširjenja iste na vseh osem razredov.

Izvršuje ta sklep, obrnil se je deželni odbor do c. kr. deželne vlade, proseč jo, naj bi posredovala pri visokem c. kr. naučnem ministerstvu, da dobi mesto Kranj zopet zavod, katerega potrebo za našo Gorenjsko pač ni treba več dokazovati.

V seji dne 5. januarja t. l. imenoval je deželni odbor sekundarijem na dermatologičnem oddelku deželne bolnice v Ljubljani drd. Rudolfa Repiča, sekundarijem na kirurgičnem oddelku pa drd. Emanuela Jagodica.

Zastop zdravstvenega okrožja Idrijskega sklenil je, da bode vsakoletni prebitek 2 % doklade na neposredne davke, katera se pobira v smislu zdravstvenega zakona z dne 24. aprila 1888, dež. zak. št. 12, obrestonosno nalagal in svoječasnno zgradil iz tega okrožno bolnico in hiralnico.

Ta vse hvale vredni sklep je deželni odbor vzel odobrilno na znanje in zaradi plodonosnega nalaganja dotičnih prebitkov, potrebno ukrenil.

— **Trgovska in obrtniška zbornica.** C. kr. deželna vlada javila je trgovski in obrtniški zbornici. C. kr. trgovinsko ministerstvo je v dodatku k razpisom z dne 14. maja 1885. l., št. 35.351 iz l. 1884., z dne 2. oktobra 1885. l., št. 24.787 in z dne 28. junija 1889. l., št. 25.900, naznanjenim z vladinimi dopisi z dne 26. maja 1885. l., št. 5108, z dne 9. oktobra 1885. l., št. 10.127 in z dne 11. julija 1889. l., št. 7736, prijavilo povodom novič stavljenih vprašanj o porabi glob, naloženih na podstavi določil obrtnega redu, sporazumno z visokim c. kr. ministerstvom za notranje reči naslednje: Globe, katere se pobirajo zaradi prestopkov obrtnega redu od obrtnih gospodarjev, kateri ne pripadajo niti kaki združni niti kaki okrajni, pač pa kaki društveni bolniški blagajnici, naj prihajajo v društveno bolniško blagajnico, ako so kaznivi obrtni gospodarji udje zadrage, ki je skupno pristopila k društveni bolniški blagajnici, in zatoraj plačujejo polovico pomočniških zavarovalnin. Ako pa kaznivi obrtni gospodar ne pripada nobeni zadrugi in so delavci njegovi zavarovani pri kaki društveni bolniški blagajnici, onda naj globe prihajajo v ubožni zaklad tistega kraja, kjer je bil prestoppek učinjen, ker kaznivec v tem slučaju ni dolžan prispevati v društveno bolniško blagajnico in toraj ni predpostavke § 151. obrtnega redu. Takisto naj globe prihajajo v ubožni zaklad tistega kraja, v katerem je storjen prestoppek, ako je kaznivec podjetnik, ki je ustanovil delovršbeno bolniško blagajnico, ker § 151. obrtnega redu govori le o blagajnicah § 128. (sedaj § 121.), a ne tudi o blagajnicah § 85. (sedaj § 89.) in ker bi drugače po § 47. št. 7, 8 zakona z dne 30. marcija 1888. l. (drž. zak. št. 33) globe bile v korist podjetniku, kar bi nasprotovalo dobrodelni nameri omenjenega

§ 151. Neko obrtno oblastvo je nasvetovalo, naj se dosedanja določila o porabi glob premene tako, da bi globe, ako ima kaznivi obrtnik edino le učence, sploh prihajale v učensko bolniško blagajnico, če ima pa tudi pomočnike, pa tedaj, kadar se prestopki tičejo učenstva, v vseh drugih slučajih pa naj bi se ravnalo po dosedanji navadi. Temu predlogu ni moči ugoditi, ker vzdržujejo učenske bolniške blagajnice sami združni udje, ki imajo učence, in bi zato ne ujemalo se z namenom globe, ako bi se obrtnjem gospodarjem nalagane globe naklonile blagajnicam, katere oni sami zalagajo. Glede na drugo vprašanje o porabi glob, katere se pobirajo na podstavi določil obrtnega redu od pomočnih delavcev, ki so dolžni prispevati v okrajne, društvene ali delovršbene bolniške blagajnice, opomnilo se je naslednje: Po § 135. obrtnega redu je praviloma s samostojnim obrtnim gospodarjem prisojati globe, pomočnikom in učencem pa zapor. Kadar se pa tudi pomočnikom in učencem nalože globe, uporabiti je propise, veljavne o porabi obrtnim gospodarjem naloženih glob, tudi na pomočne delavce, ker v tem slučaju merodavni § 151. obrtnega redu govori v obče o „kaznivcih“, ki so po § 135. navedenega zakona lahko obrtni gospodarji ali tudi pomočniki ali pa učenci, in zatoraj ni po zakonu utemeljeno, različno ravnati z globami, ki se nalagajo obrtnim gospodarjem ter njih pomočnim delavcem. Zategadelj velja o globah, nalaganih kaznivim pomočnim delavcem, ako pripadajo kaki združni ali okrajni ali pa kaki društveni bolniški blagajnici, h kateri je zadržana, koje udje so, skupno pristopila, isto kar je v podobnih slučajih predpisano o globah, naloženih kaznivim obrtnim gospodarjem, t. j. te globe naj prihajajo v združno, oziroma v okrajno ali društveno bolniško blagajnico. Isto tako naj po propisih, veljavnih glede tega za kaznive obrtne gospodarje, prihajajo kaznivim pomočnim delavcem nalagane globe, ako pomočni delavec pripada kaki delovršbeni bolniški blagajnici, ali če je, ne pripadajoč nobeni zadrugi, zavarovan pri kaki društveni bolniški blagajnici, v ubožni zaklad tistega kraja, kjer je bil prestopek storjen, in sicer v prvem slučaju iz enakih razlogov, kakeršni so bili zgoraj za merodavne izrečeni, kadar je kaznivec podjetnik, ki je ustanovil delovršbeno bolniško blagajnico, v drugem pa zato, ker je dotičnik radovoljno pristopil k društveni bolniški blagajnici, in zatoraj ni moči takoj govoriti o dolžnosti prispevanja po smislu § 151. obrtnega redu.

— Podkovska šola. V tukajšnji podkovski šoli vršile so se dne 29. in 30. decembra 1890. leta skušnje iz podkovstva pred izpraševalno komisijo. Članom komisije imenovala je c. kr. deželna vlada dr. vit. Bleiweisa Trsteniškega, c. kr. okr. živinozdravnika Perdana in učitelja Šlegelna. Kovačev brez šole bilo je 12, od teh je eden kovač, ki je l. 1886. pri skušnji propal, ponavljal skušnjo. Po narodnosti bilo je 11 Slovencev in 1 Nemec (9 Kranjcev, 3 štajerski Slovenci). Učen-

cev podkovske šole bilo je v drugem tečaju 7, in sicer 6 Kranjcev, eden štajerski Slovenec. 4 učenci dobili so podporo od vis. c. kr. ministerstva za poljedelstvo, 3 izšolali so se na lastne stroške. Vsi učenci naredili so skušnjo iz podkovstva z dobrim vspehom, pouka iz ogledovanja klavne živine in mesa udeležili so se le 3 učenci in se o tem predmetu dobro izvežbali. Vodstvo podkovske šole je pa odredilo, da se imajo v prihodnje vsi učenci podkovske šole udeležiti pouka v ogledovanju klavne živine in mesa, ker manjka pripravnih mesogledcev po deželi. Le oni bodejo oproščeni pouka, ki ne znajo dovolj brati in pisati. Sledeči učenci bili so kot kovači izvežbani v zadnjem tečaju: Matičič Matevž iz Brezja pri Cerknici, Jerina France iz Bistre pri Vrhniki, Vintar Anton iz Bistre pri Vrhniki, Herle Janez iz Kota v Ljubljanski okolici, Langenvalter Ignacij iz Godoviča pri Logatci, Dovjak Jurij iz Dobrove pri Ljubljani, Antloga Jernej iz Gotovlja pri Zalcu na Štajerskem. Za mesogledce bili so izvežbani učenci Matičič, Langenvalter in Antloga.

— Moravska občina je imenovala gospoda deželnega predsednika Andreja barona Winklerja ter grajščaka in odvetnika gospoda dr. Maksa pl. Wurzbacha-Tannenberga, častnima občanoma.

— Gospod Ivan Nabergoj, državni in deželni poslanec praznoval je dne 31. decembra 1890. l. petindvajsetletnico svojega javnega delovanja. Možu, kateri je neustrašeno zastopal pravice slovenskega naroda tudi v jako neugodnih časih v mestnem, oziroma deželnem zboru Tržaškem, v kateremu imajo sovražniki našega naroda prvo besedo, priredili so pevci društev „Danica“ in „Hajdrih“ podoknico, deputaciji društev pa so mu čestitali. Novega leta dan čestitala mu je politično društvo „Edinost“, katero se posebno s pomočjo Nabergojevo poteguje za pravice našega naroda v okolici tržaški; čestitalo mu je tudi „Delavsko društvo“ in mnogo prijateljev. Osebno čestitala sta mu izmed slovenskih državnih poslancev gospoda kanonik Karol Klun in pa doktor Josip vitez Tonkli. Tudi mi se pridružujemo onim društvom in gospodom, kateri so čestitali prvaku primorskih Slovencev, kateri si je pridobil s svojim možatim in neustrašljivim postopanjem med vsemi Slovenci častno ime, katerega čislajo vsi za blagor svojega naroda in naše države vneti. Izrekamo pa tudi, da nič bolj ne želimo, kakor to, da bi Bog ohranil gospoda Ivana Nabergoja še mnoga leta, in da bi on dobil mnogo posnemalcev, kateri bi se tako vneto, kakor on potegovali za slogo Slovencev, za koristi svojega naroda in za srečo Avstrije!

— Skofjeloški grad prodali so Terpinčevi dediči uršulinskemu samostanu.

V mestno hranilnico ljubljansko vložilo je meseca decembra 369 strank 123.779 gld. 96 kr. in 168 strank pa vzdignilo 92.902 gld. 5 kr.

— **Ogenj.** Na vrtu c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani sta danes po noči pogoreli kovačnica podkovske šole, in hlevno podstrešje s krmo vred. Kako je nastal požar, ni še znano.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja dne 6. jannvarija. Danes je bil slovesen banket povodom ustanovitve Velikega Dunaja. Udeležilo se ga je 600 oseb, njim na čelu Schmerling. Župan, mnogi poslanci in občinski svetovalci ter župani iz predkrajev, so prišli na slavnost. Schmerling je govoril zdravico cesarju. Izrekel mu je srčno zahvalo, zatrdil mu zvestobo in otročjo ljubezen podložnikov. Navdušenje je bilo velikansko, cesarsko himno so udeleženci z godbo vred stoje peli. Govorili so tudi dr. Herbst, dr. Prix, ki je proslavljal zasluge vlade, grofa Taaffeja in namestnika in vseh drugih, ki so sodelovali.

Z Dunaja se poroča, da se snidejo delegacije v jeseni ter da bode državni zbor, kojemu poteka letos šestletna doba, razpuščen uže meseca junija t. l.

Dunajski listi o svojih novoletnih premišljevanjih povdarjajo, da so svetovne razmere take, da se smelo trdi, da je njih značaj „mir“ in da se je tedaj 1891. l. pod ugodnim znamenjem začelo. Kar se notranjih avstrijskih razmer tiče, omenjajo, da so se državne finance izboljšale. Temu dokaz je, da državni proračun uže tretjkrat kaže prebitek in da so tudi vsi avstro-ogerski državni vrednostni papirji poskočili v vrednosti. Toplo pa ti listi pozdravljajo tudi zakon o združenju predkrajev z Dunajem.

Pri številjenji prebivalstva rabili bodo električni stroj, katerega sta po trudapolnem preiskavanju napravila predsednik c. kr. statistične osrednje komisije, sekcijski načelnik Inama-Sternegg in pa dvorni koncipist, dr. Henrik Rauchberg.

Iz Prage. — Dne 5. t. m. odgovorila je vlada na resolucijo katero je deželni zbor po predlogu poslanca, dr. Škarde, sklenil in pa na vprašanje poslanca dr. Riegerja, o rabi deželnih jezikov pri c. kr. uradih na Češkem. Dopis namestnika o tej stvari, kateri na podstavi ukaza gospoda ministerskega predsednika z dne 24. decembra 1890 naznanja, kako o tej stvari sodi vlada, izročil je višji deželni maršal komisiji za predloge o spravi v pretres in poročanje, je neljubo iznenadil Čehe, kateri so vsekaj drugzega pričakovali.

Moravsko. — Znani voditelj fevdalne stranke v Moravskem velikem posestvu, grof Egbert Belcredi, je oslepel na levem očesu v noči od nedelje do ponedeljka. Čudno je, da grof ni čutil prav nič bolečine, predno je bil oslepel. V nedeljo je legel popolnoma zdrav k počitku, drugo jutro, ko se je bil zbudil, pa ni videl prav nič na levo oko.

Iz Trsta. — Ko je bil sedanji občinski svet Tržaški izvoljen, govorili so, da je zmagala v Trstu

avstrijska državna ideja. Prišla je namreč znatna manjšina avstrijski mislečih mož v mestno zbornico, in upati je bilo zatorej, da se polagoma izboljšajo razmere. Nekateri reči so se res nekoliko obrnile na boljše, ali v obče se ni veliko izpremenilo. V mestni hiši se še vedno šopiri prejšnje enostransko in nestrpljivo italijanstvo, pri namestništvu pa imajo le najboljšo voljo, ali premalo poguma; zato upal si je tudi v mestnem zboru govoriti zagrizeni Italijan o uzorih dinamitovcev. Nedavno se je zopet odlikoval mestni svet. Škof je namreč dovolil, da smejo v stolni cerkvi biti tudi slovenske pridige, slavni mestni zbor pa je sklenil z vsemi proti trem glasom, da občina ne bode nič več prispevala za cerkvene namene, ako se ne odpravijo slovenske pridige. Kaj se menijo gospodje Mozes Luzzato in njega pajdaši za duhovne potrebe katoliških Slovanov Tržaških! Sami tako ne gredo nikdar v cerkev, ker ti laški gospodje so ali strašansko učeni modroslovci ali pa so židje. Seveda občina sme svoje novce obračati, kakor hoče, in podpore dajati, kakor jej je ljubo in ne protipostavno, škof bode zatorej ali moral odreči se podpor ali pa zopet odpraviti slovenske pridige. Naj bi se kaj podobnega primerilo Nemcem! Kolika nejevolja bi bila po vsej državi! Ali če se taka krivica dela Slovanom, ki jih je v Trstu najmanj četrti del vseh prebivalcev, pa je vse prav in lepo! Gospodje pri Tržaški vladi se ne ganejo, na Dunaji pa imajo gospodje ministri druge skrbi. Ali pomisliti bi se moralo, da, kdor tepe Slované Tržaške, tepe tudi Avstrijo.

Rim. — Njega svetosti papežu so čestitali za novo leto vladarji in med temi je tudi ruski car, kateri je izrazil upanje, da se bodeta njegova vlada in pa vatican sporazumela o vseh še nerešenih vprašanjih. Bog daj, da bi se to tudi vresničilo!

Z Rima se poroča da bode od sv. očeta zlato vrtnico dobila naša presvitla cesarica Elizabeta.

Z Pekinga je došla vest, da je oče kineškega cesarja, Chun, umrl.

Washington. — Leta 1890. so v Zjedinjenih državah severne Amerike šteli 10.907 bankrotov, med tem ko je bilo 1889. l. jih le 10.882. Pasiva (dolгови) bankrotarjev 1889. l. znašali so 148 milijonov dolarjev in za 1890. l. pa 189.

Zitna cena

v Ljubljani 28. decembra 1890.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 50 kr. — banaške 7 gold — kr. turšice 5 gold. 04 kr. — soršice 4 glđ. 39 kr. — rži 4 gold. 87 kr. — ječmena 4 gold. 24 kr. — ovsa 2 gold. 76 kr. — ajde 4 gold. 87 kr. — Krompir 2 gold. 32 kr. 100 kilogramov.